

MENSEN in MAATSCHAPPELIJK KWETSBARE SITUATIES en MIDDELENGEBRUIK

WIE ?

Mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties

Maatschappelijke kwetsbaarheid wordt bepaald door armoede, migratieachtergrond, sekse, leeftijd, gezondheid ...

Mensen met een verhoogd risico

Meer kans om problemen te krijgen als gevolg van middelengebruik/gokken door specifieke risicofactoren: mensen met psychische problemen, kinderen van ouders met een afhankelijkheidsprobleem ...

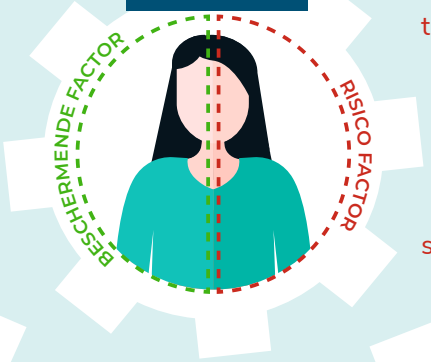
Beide groepen overlappen gedeeltelijk, maar vallen niet noodzakelijk samen.

KWETSBAARHEID en MENS-MIDDEL-MILIEU

Of iemand middelen gebruikt of gokt en hier al dan niet problemen mee krijgt hangt af van drie factoren (mens, middel en milieu) en de onderlinge interactie daartussen.

Bij mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties spelen meer en mogelijk andere risicofactoren mee die kunnen leiden tot problemen als gevolg van middelengebruik/gokken:

MENS

negatieve houding tegenover gebruik (bv. omwille van religie)

trauma

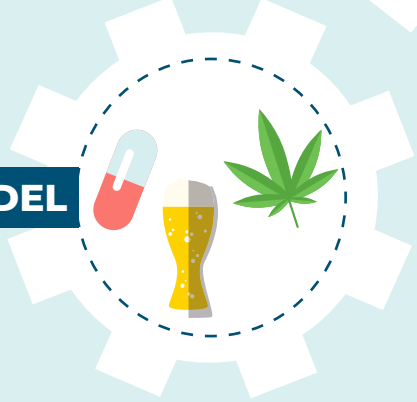
negatief zelfbeeld

beperkte copingvaardigheden

taalachterstand

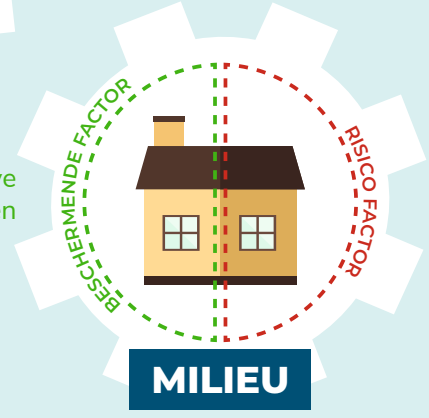
stress door geldproblemen ...

MIDDEL

positieve rolmodellen

MILIEU

problematische gezinssituatie

achtergestelde buurt

slechte onderwijskwaliteit

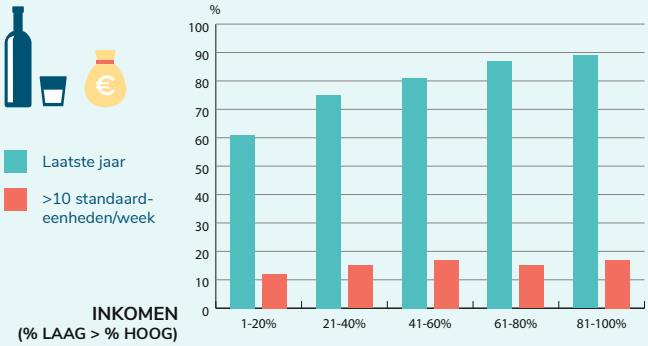
discriminatie ...

MENSEN met een MIGRATIEACHTERGROND*, LAAG INKOMEN en LAAG OPLEIDINGSNIVEAU...

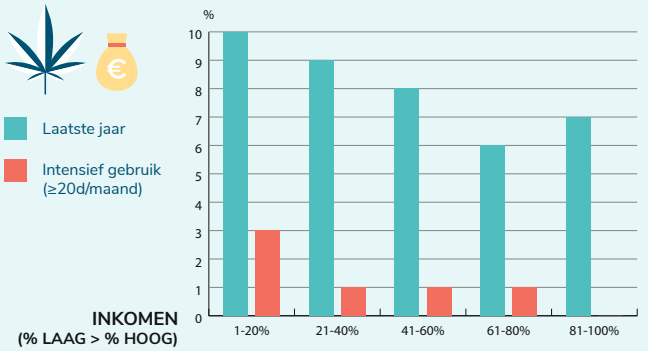
... gebruiken **meestal minder middelen** en **gokken minder**

... hebben **meer kans** om door **middelengebruik en gokken in de problemen te geraken** als gevolg van een beperkt sociaal vangnet, de weg niet vinden naar de hulpverlening ...

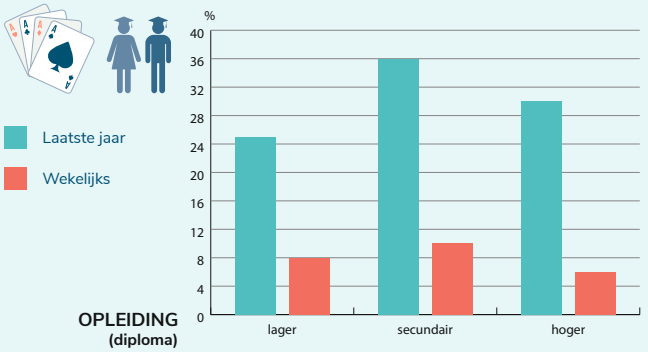
ALCOHOL & INKOMEN

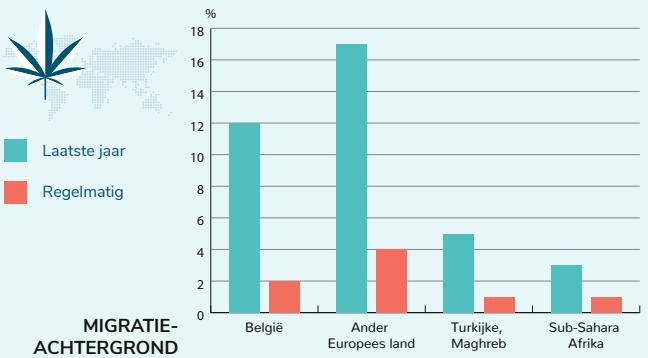
CANNABIS & INKOMEN

GOKKEN & OPLEIDING

CANNABIS & MIGRATIEACHTERGROND

Grafiek 1 t.e.m. 3: Gezondheidsenquête, 2023 - Vlaanderen. Grafiek 4: VAD-Leerlingenbevraging 2017-2019.

Risicofactoren voor middelengebruik/gokken zijn **niet makkelijk te veranderen** want ze maken intrinsiek deel uit van een persoon (bv. trauma) of zijn diep ingebed in de maatschappij (armoede, discriminatie ...)

Wat is de beste aanpak?

- Een breed maatschappelijke aanpak vanuit verschillende beleidsdomeinen
- Extra aandacht en middelen voor preventie bij mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties
- Inzetten op versterken van beschermende factoren

Migratieachtergrond is een containerbegrip
er zijn veel verschillen in gebruik tussen diverse migratieachtergronden.

LET OP om mensen in te delen op basis van inkomen, opleidingsniveau en/of achtergrond: andere risicofactoren spelen ook een rol en vaak zijn er uitzonderingen op de regel.

Over hoeveel mensen gaat het?

MIGRATIEACHTERGROND

27% van de mensen in Vlaanderen had in 2024 een migratieachtergrond**

- Er is een sterke toename van deze groep in 2010 was dit **16%**

1/5 afkomstig uit buurlanden

1/5 afkomstig uit EU

3/5 afkomstig van buiten Europa

ARMOEDEGRENS

8% van de mensen in Vlaanderen leefde in 2021 onder de armoede-grens***

Bij bepaalde groepen ligt dit veel hoger

- **39%** werklozen
- **25%** geboren buiten de EU
- **12%** 65-plussers

Vermijd stigmatiserende taal

We spreken van **'mensen in armoede'** en **'mensen met een migratieachtergrond'**.

Mensen zijn meer dan de groep waartoe ze behoren. Stigmatiserende termen met een negatieve connotatie houden discriminatie in stand. Omwille van dezelfde reden spreken we van:

- **Mensen in maatschappelijk kwetsbare situaties** (niet 'kwetsbare groepen')
- **Mensen die drugs gebruiken** (niet 'druggebruikers')
- **Sekswerkers** (niet 'prostituees')
- **Mensen met een beperking** (niet 'gehandicapten')

*Afkomstig van buiten de EU. ** Bron: voor migratieachtergrond is dat het "Belgisch statistiekbureau, 2024". *** Bron: voor armoede is dat EU-SILQ-onderzoek, 2022.